

„Sunrise”

ARTIKELNREEKS

Theosophical University Press, Pasadena, Calif.

De inhoud van dit blad bestaat uit vertaalde artikelen uit het tijdschrift „SUNRISE” dat uitgegeven wordt door de Theosophical University Press, Pasadena, Californië. Belangstellenden die deze vertalingen regelmatig wenssen te ontvangen kunnen zich abonneren door storting van f 3,— op Postrekening 395300 t.n.v. J. P. Brakel, Ananasstraat 98, Den Haag. Per jaar verschijnen ongeveer 10 nummers. Zij die zich voor het tijdschrift „SUNRISE” zelf interesseren kunnen een proefnummer aanvragen bij boven genoemd adres.

S U N R I S E
-artikelenreeks.-

No.26

October 1960.

INHOUD:

Openbaring

Een Bewust Plan in de Natuur

De Mens is tweevoudig

Hogere Vaderlandsliefde

-o-o-o-

THE
UNIVERSITY OF CHICAGO

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

1911

OPENBARING.

Eén van de moeilijkste opgaven in deze tijd is het volharden in een evenwichtige religieuze levensopvatting. We hebben genoeg van dogma's en vormdienst en verlangen naar een echte geestelijke verfrissing, die tevens een bevredigende verstandelijke verklaring inhoudt van de opvallende tegenstrijdigheden van het leven. Ons gevoel zegt ons dat dit grote heelal, dat ons omringt, bezielde moet zijn door een Kosmisch Hart en verlicht door een Goddelijke Intelligentie. Maar hoe we de natuur ook benaderen, ogenblikkelijk dringt zich de vraag aan ons op: hoe kunnen we weten dat wat we zien de werkelijkheid is en dat onze conclusies juist zijn? De jaargetijden komen en gaan, mensen lachen, lijden en sterven - elke dag gebeuren er millioenen dingen om ons heen, die wij proberen te begrijpen, die wij op prijs stellen of waarover we ons verbazen. Het leven is een speurtocht naar de zin der dingen en de menselijke geest weeft voor zichzelf een patroon van denkbeelden, die een schijn van orde en redelijkheid verlenen aan wat zich om ons heen afspeelt.

In de wetenschap nemen we aan, dat de feiten en wetten in de natuur samenhang en regelmaat moeten vertonen en dat als wij ze nauwkeurig bestuderen en op de juiste wijze beredeneren, we tot dezelfde conclusies moeten kunnen komen. Deze conclusies kennen we als de wetten en beginselen der moderne wetenschap, die de structuur en de werkingen van de zichtbare wereld verklaren. Kunnen we in godsdienstige aangelegenheden eenzelfde uniformiteit ver-

wachten? Bezitten we het vermogen geestelijke wetten te zien met dezelfde zekerheid die we hebben als we iets aanraken of proeven?

Het antwoord schijnt ontkennend te zijn, althans we hebben in onze subtielere eigenschappen niet hetzelfde vertrouwen als in onze stoffelijke zintuigen; blijkbaar zijn zij in de meesten van ons op het ogenblik niet zo ver ontwikkeld dat we zelfstandig en zonder daarbij fouten te maken, kunnen vaststellen wat de geestelijke werkelijkheden in de natuur zijn. Bijgevolg zijn we voornamelijk aangewezen op speculaties en wanneer de mens daarin geheel vrij is, levert dat gewoonlijk een grote verscheidenheid van denkbeelden op. Dit is misschien de reden waarom zoveel godsdiensten hun toevlucht nemen tot traditionele en autoritaire gedachten ter verklaring van geestelijke onderwerpen, die in goed vertrouwen moeten worden aanvaard om zodoende tot uniformiteit in geestelijke zaken te komen. De meer orthodoxe kerken in het Oosten en het Westen trachten het denken in bepaalde dogma's vast te leggen en iedere vrije keuze bij het vormen van persoonlijke overtuigingen te verhinderen. Wanneer hiermede eenmaal is begonnen, dringt deze controlerende invloed onveranderlijk tot alle andere gebieden door, zoals het politieke, maatschappelijke en artistieke terrein, omdat men moeilijk het individuele denken in de ene sector onder controle kan hebben en het in een andere vrij laten. Zij, die menen dat in deze tijd, die wordt gekenmerkt door een drang naar vrijheid en een algemeen besef van de rechten van de mens, exclusivisme en totalitarisme in de godsdienst niet langer bestaan, bedriegen zichzelf.

Ter illustratie de volgende uitspraken, die beide werden aangehaald in kortgeleden verschenen afleveringen van The New Age, een uitgave van de Vrijmetselaars. De eerste is uit het Februari nummer 1947 van de American Ecclesiastical Review, die

door de Katholieke Universiteit van Washington D.C. wordt uitgegeven:

" Want als er in de Katholieke leer iets fundamenteels is, dan is het de lering, dat de Zoon van God slechts één godsdienst stichtte en aan alle mensen de verplichting oplegde deze te belijden; bijgevolg heeft geen enkele andere godsdienst een werkelijk objectief recht om te bestaan en te functioneren en heeft niemand het objectieve recht een niet-Katholieke godsdienst te belijden. Voorwaar, niemand heeft het recht om tegen het gebod van God te handelen. Dit is altijd de leer van de Kerk geweest. "

In de tweede plaats wordt in het nummer van 17 Mei 1960 van L'Observatore Romano, de officiële krant van het Vaticaan, gezegd, dat de Rooms Katholieke hiërarchie "het recht en de plicht tot interventie" heeft in de burgerlijke en politieke aangelegenheden van Katholieke leden overal ter wereld; en dat een Katholiek "nimmer de leer en de voorschriften van de kerk mag veronachtzamen, doch zijn particulier en openbaar optreden op elk terrein van activiteit door de wetten, aanwijzingen en leringen der hiërarchie moet laten leiden."

Een dergelijke volledige inbreuk op 's mensen persoonlijke geweten is in onze tijd bijna onbegrijpelijk - en ze is ook niet tot één godsdienst beperkt, want vele andere maken er aanspraak op de enige werkelijke kerk te zijn en beweren dat de Bijbel het enige woord van God is en dat alle andere geschriften heidens zijn en werken van de duivel; en die bovendien categorisch verlangen dat men óf de leer zal aanvaarden óf eeuwig verdoemd zal zijn. Dit zijn alle pogingen om gelijkvormigheid in het geloof af te dwingen en zelfs wanneer ze tot geestelijke onderwerpen beperkt blijven, verschillen ze in wezen niet van politiek dictatorschap, want op doctrinaire voorschriften volgt onvermijdelijk de beteugeling van alle

andere vrijheden.

Wanneer vrijheid van denken zich van het autoritaire aspect in de godsdienst losmaakt, zoals ten tijde van Maarten Luther en de opkomst van het Protestantisme, ontstaan daardoor een groot aantal bewegingen, die allen van elkaar verschillen op moeilijk te begrijpen punten. Niet zodra hadden de Protestanten zich onafhankelijk van Rome verklaard of zij bezondigden zich aan vele van de misbruiken, waartegen zij tevoren hadden gestreden. Niettemin was er een gat in de dijk gemaakt en begon het verfrissende water van het niet aan grenzen gebonden denken te stromen. Wanneer de menselijke geest zich heeft losgemaakt van het dogma en is aangewezen op zijn eigen hulpbronnen, verwerpt hij de godsdienst vaak helemaal of neemt hij althans het standpunt in, dat zolang we niet met zekerheid weten of er voorbij onze onmiddellijke horizon wetten bestaan of niet, het geen zin heeft zich daarover zorgen te maken. Of, anders gezegd, wanneer iemand breekt met de georganiseerde godsdienst, keert hij zich vaak in de andere richting en weigert hij welke denkbeelden ook te aanvaarden als hij ze niet voor zichzelf kan bewijzen. Dit is het standpunt dat de wetenschap inneemt en er zijn zelfs godsdiensten, die van deze premisse uitgaan - dat de religieuze opvattingen van ieder mens alleen die denkbeelden zouden moeten omvatten, waartoe zijn eigen ervaring en waarneming hem brengen. Dergelijke bewegingen schuiven met één zwaai alle theologie op zij en concentreren zich op wat we de "psychologie" der godsdienst zouden kunnen noemen, of die aspecten van het leven, die binnen ons direct waarnemingsvermogen liggen waarover we met enige zekerheid in algemene zin kunnen spreken.

Dit gehele onderwerp is uitermate ingewikkeld. Om te beginnen: als het niet mogelijk zou zijn kennis te bezitten omtrent geestelijke wetten en

waarheden, hoe komt het dan dat, waarheen we ons in de wereld ook wenden, we ontdekken, dat in streken die, wat tijd en plaats betreft, ver uit elkaar liggen, godsdiensten zijn ontstaan, die in wezen dezelfde zijn en die een verrassende overeenkomst vertonen ten aanzien van zulke "ontastbare" onderwerpen als de onsterfelijkheid van de ziel, haar leven na de dood, haar reïncarnatie en het consequent oogsten in toekomstige levens van wat in vroegere is gezaaid? Een nog merkwaardiger verschijnsel, daar het van meer subjectieve aard is en persoonlijke ervaringen daarbij geen rol spelen is de uniformiteit der scheppingsverhalen, de oorsprong der opvattingen omtrent de goden en hun bemoeïingen bij de schepping en de instandhouding van het heelal en het toezicht op het menselijk leven - hoe dit te verklaren als het niet anders dan bijgelovige fantasieën van de primitieve mens zijn? Als het toeval een rol speelde, zouden we de grootst mogelijke verscheidenheid in de wereldgodsdiensten verwachten en hun identiteit kan slechts worden verklaard door aan te nemen, dat hoezeer zij door de tijd verminkt en door menselijke tekortkomingen verdraaid zijn, zij steunen op geestelijke feiten.

Maar als de mens deze "feiten" niet zelf kan ontdekken, hoe kwam hij er dan aan? Het antwoord is openbaring - een zeer impopulair woord, impopulair althans voor diegenen onder ons die de gedachte verfoeien iets als "evangelie" te moeten aanvaarden zonder het eerst te hebben overdacht of het voor dat innerlijk tribunaal te hebben gebracht, dat als enige ons geloof kan bevestigen. Geen geopenbaarde godsdienst zonder iemand, die openbaart, iemand, die groter kennis bezit, dieper begrip en meer wijsheid en als men het bestaan der geopenbaarde godsdienst ontkent, betekent dat, dat men het bestaan van dergelijke leraren en hun bevoegdheid om te onderrichten verwerpt.

Ik bedoel hiermede niet dat alle praktijken en geloofsovertuigingen, die onder de naam van godsdienst doorgaan, rechtstreeks voortvloeien uit de voorschriften van de grote religieuze leraren - verre van dat! Men zoekt tevergeefs in de woorden die aan Jezus worden toegeschreven naar enigerlei rechtvaardiging voor menselijke uitvindingen zoals de Geloofsbelijdenis, de verkoop van aflaten, het Plaatsvervangend Lijden, de Inquisitie en de slachting en vervolging die gedurende bijna tweeduizend jaar in zijn naam hebben voortgeduurd. Maar al werd door feilbare, vaak wrede en despotische mannen onvermijdelijk de boodschap van een groot en heilig mens verdraaid en verzwakt, verminkt en bewerkt, dat betekent niet, dat zo iemand niet leefde en leerde of dat zijn wijsheid die van gewone mensen niet verre overtrof. En als we aan religieuze aangelegenheden dezelfde onverdeelde en oprechte aandacht hadden geschonken als aan wetenschappelijke denkbeelden, dan zouden we lang geleden de Gouden Draad weer hebben ontdekt, die de parels van wijsheid tot het snoer der waarheid aan elkaar rijgt. In plaats van deze wijsheid te verwerpen, zouden we alles in het werk hebben gesteld om er achter te komen wat ze inhoudt.

Het is als met een reiziger, die terugkeert met een kaart van onbekende gebieden, gebieden die ook wij dolgraag zouden leren kennen en doorkruisen; maar in de loop der eeuwen is deze kaart geschonden en verbleekt. Sommigen beweren delen van het origineel te bezitten, maar inplaats van te proberen de aangegeven weg te volgen, houden zij zich bezig met het onderzoek van het papier, waarop de aanwijzingen zijn gegeven of verklaren zij het misschien heilig en aanbidden het - wat allemaal uiterst dwaas is, omdat wat de onderzoeker met zijn leven probeerde te bereiken was ons er toe te brengen onszelf tot werkelijk mens-zijn te brengen.

op te heffen en de reis zelf te aanvaarden.

-John P. Van Mater

vertaald uit:
Sunrise Augustus 1960.

EEN BEWUST PLAN IN DE NATUUR.

Een groot dichter deed eens de belofte dat zijn dichtwerk de "wegen van God zou rechtvaardigen voor de mens". Dat was heel veel beloofd en algemeen beschouwt men die belofte nu als onvervuld en zelfs onvervulbaar. Sedertdien is de wetenschap met grote schreden vooruitgegaan, maar over het algemeen heeft ze besloten die vraag buiten beschouwing te laten; het gehele gebied van de natuur is door haar bestudeerd, maar toch zegt ze geen aanwijzingen te hebben gevonden dat daarin iets aanwezig is dat bewust werkt aan de uitvoering van een plan. Maar alle theologische betekenissen van het woord God buiten beschouwing latende zou de wetenschap er ontzaglijk mee gediend zijn als ze de kosmos probeerde te verklaren, uitgaande van de hypothese, dat er inderdaad een bewuste en intelligente tegenwoordigheid in de natuur werkzaam is, een tegenwoordigheid die zich in de natuur hult of inwikkelt, om zich daarna als het ware oneindig verrijkt uit de natuur los te maken of te evolueren. De hypothese is door en door practisch. Tot nu toe zijn de geleerden voor het merendeel daarvoor teruggeschrokken, vermoedelijk omdat, als deze gedachte van een kosmische tegenwoordigheid zou worden geaccepteerd, het opnieuw de theologische god zou kunnen blijken te zijn. In de laatste tijd echter heeft een toenemend aantal de gedachte ernstig in overweging genomen.

Neem als analogie een man, wiens ziel is vervuld van muziek, maar die geen instrument heeft om te bespelen. Hij zoekt materiaal bij elkaar en maakt een soort viool, een heel slecht exemplaar. Er komt geluid uit, maar lang niet wat hij wenst en hij begint dus aan een andere. Ook deze en de volgende en de daarop volgende zijn niet best; maar tenslotte

bereikt hij wat hij wil. Nu kan hij spelen en de muziek, die in hem is, weergeven. Maar waarom zou hij ze weergeven? Met zijn innerlijk oor kan hij ze volmaakt horen; toch wint hij iets door ze hoorbaar te maken voor het uiterlijk gehoor. Zijn scheppende vermogens groeien door te spelen; hij ontwikkelt zich tot grotere hoogten door zelf-expressie. Luisterende naar het gekras van de eerste instrumenten kon men geen idee krijgen van wat hij er mee beoogde of van wat in hem aanwezig was; luisterende naar het laatste instrument weet men dat wel.

Wat heeft dit alles met biologie te maken? Een bewuste tegenwoordigheid in de natuur, om het zo te noemen, streeft er naar zijn scheppende mogelijkheden te uiten; hij begint met het maken van instrumenten, de lagere rijken in de natuur, de dieren en planten. Hij gaat over tot hogere vormen, dringt op in alle richtingen, probeert practisch alles, faalt vaak, laat de mislukkingen achter zich en bereikt tenslotte het stadium van de mens. Hier heeft hij zichzelf gevonden en bezit hij een instrument door middel waarvan zelf-expressie op steeds volmakter wijze mogelijk is. Ieder van ons is zo'n instrument; en al zijn wij ons bewust van enorme onvolkomenheden van vorm en geest, we zijn ons ook bewust van een bereikbaar ideaal in ons, dat we langzaam naderen.

Op dit punt gekomen is het natuurlijk verleidelijk de weg op te gaan van de ethica, filosofie of de godsdienst, maar we willen zo veel mogelijk op het terrein van de biologie blijven. Sinds de dagen van Darwin is het onderwerp van de oorsprong der soorten de allerbelangrijkste vraag. Als we niet alleen precies konden begrijpen hoe, maar ook waarom een bepaalde soort kikvors ging verschillen van een andere, zouden we, door het proces uit te breiden, ons kunnen voorstellen hoe alle andere levensvormen werden voortgebracht, de mens inbegrepen, en dan zouden we weten wat de werkmethode der evolutie is. Alles

hangt af van kleine verschillen. Hoe ontstaan deze?

De algemene verklaring is dat het nu en dan voorkomt dat een wezen afwijkt van zijn ouders en als deze kleine variatie er toe bijdraagt dat het gemakkelijker overleeft, zal ze in volgende generaties geleidelijk aan een meer uitgesproken karakter krijgen, totdat tenslotte een soort ontstaat, die geheel van de oorspronkelijke verschilt, wat betreft kleur, lengte van de ledematen enz. en beter geschikt is de wisselende omstandigheden het hoofd te bieden. Het is mogelijk dat de oorspronkelijke soort er niet in slaagt zich te handhaven en verdwijnt. Het Darwinistische antwoord is dat de veranderingen der evolutie door toeval plaats vonden en dat ze, als ze er eenmaal zijn, stand houden omdat ze er toe bijdragen dat de soort overleeft. De ongelukkige wezens, die door het toeval niet werden begunstigd gingen dood en stierven uit. Het klinkt allemaal kinderlijk eenvoudig en het maakt van het toeval de heersende godheid der evolutie.

Maar in de loop der jaren traden vele bezwaren naar voren. In de eerste plaats kunnen we zeggen dat, al is het waar dat herhaaldelijk kleine variaties optreden, deze bij hun verschijnen nutteloos zijn, te gering om enig voordeel te betekenen in de strijd om het bestaan. En wat meer zegt, de tussenliggende stadia zoals bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van een vleugel uit een der ledematen kunnen zelfs fnuikend zijn voor de mogelijkheid tot overleven, want het wezen kan noch behoorlijk lopen noch vliegen! Bovendien is het moeilijk zich voor te stellen hoe kleine wijzigingen zich kunnen ophopen, want in de grotenigte gaan ze volkomen verloren, als het proces tenminste alleen door toeval werd geleid. Er zijn nog meer ernstige bezwaren. Eén ervan is dat men tot nu toe nog nooit in de natuur heeft

waargenomen dat op deze wijze een nieuwe soort ontstond. Op zijn minst zou het mogelijk moeten zijn twee soorten te vinden waarvan men kan zeggen dat de een uit de andere voortkwam en waarvan men de schakels er tussen in kan aanwijzen; maar dat is niet het geval.

De werkingen van het toeval kunnen niet de geleidelijke vervolmaking verklaren van organen, zoals het oog, waarin verschillende veranderingen tegelijkertijd moesten plaats hebben om tot iets bruikbaar te komen. Stelt U zich het vormen van het oog eens voor volgens deze theorie; door louter toeval beginnen de hersenen twee kleine steeltjes voort te brengen; in generatie na generatie doen deze niet anders dan dichter bij de huid komen en bij toeval begint zich in de huid een kuiltje te vormen. Tegelijkertijd worden deze hersen-steeltjes op geheimzinnige wijze gevoeliger voor licht en worden de kuiltjes doorschijnender. Tenslotte passen als door een wonder de kuiltjes precies op de steeltjes en ogen zijn het resultaat: de steeltjes worden de netvliezen en de bodem van de kuiltjes de hoornvliezen en lenzen. Op ieder punt in deze gehele ontwikkelingsgang had het proces even goed kunnen stoppen of zelfs ongedaan kunnen worden gemaakt als doorgaan, want tot het moment van het eigenlijke zien betekende het zich nieuw-vormende orgaan geen enkel voordeel! Dezelfde moeilijkheden kleven aan een andere theorie, die zegt dat de brug tussen de ene en de andere soort wordt geslagen door betrekkelijk grote stappen, mutaties genaamd, want alle variaties, of ze klein en veranderlijk of groot en definitief zijn, moeten onder leiding plaats hebben want anders zou een eeuwigheid van tijd verloren gaan voor de ladder der evolutie, van de bacteriën tot de mens zich kon hebben gevormd door een reeks van niet op een plan berustende en zo maar plaats hebbende gebeurtenissen. Ik meen dat die leiding - die zelfs ook

uit de nu en dan gemaakte vergissingen blijkt - algemeen zou zijn aanvaard als de biologen niet instinctief vreesden dat dat een terugkeer zou betekenen tot het theologische dogma. Want overal is een plan waarneembaar. Het zou de allereerste gedachte zijn, de allereerste verklaring, die zou opkomen wanneer men een verstandig mens, die er nooit eerder over had nagedacht, de hele levensladder zou kunnen tonen - kiemen, planten, weekdieren, vissen, reptielen, vogels, gewervelden, de mens. Een duidelijk plan, dat uitgewerkt wordt, zou hij zeggen.

Veronderstel dat we een man zien die bezig is een huis te bouwen. Het is nog niet klaar maar toch ver genoeg om te kunnen zien dat het een zeer bepaalde vorm heeft. Als hij weg is breken we het helemaal af, steen voor steen; maar als we na een paar dagen weer voorbij komen zien we dat de man het weer heeft opgebouwd en in precies dezelfde vorm. Natuurlijk, hij heeft een bepaalde gedachte en als we het nog eens omver zouden halen, zou weer precies hetzelfde gebeuren. Nu weten we zeker dat hij een plan heeft. Als we een begonia-zaad zaaien, komt er een begonia-plant tevoorschijn; geen ander, geen geranium, altijd een begonia. Is er een plan? Snij eens een blad af, zet hem in de aarde en geef hem water; en te zijner tijd komt er weer een begonia tevoorschijn. Is er een plan, een gedachte?

In een vroeg stadium in de ontwikkeling van een of ander organisme bestaat het uit een cel of stofje levende materie, gewoonlijk microscopisch van grootte. Dit deelt zich in tweeën, deze twee weer in vier, de vier in acht en zo voort tot er duizend of meer zijn en allemaal aan elkaar gelijk. Tenslotte beginnen ze van elkaar te verschillen, sommigen krijgen het karakter van spier-cellen, sommigen van zenuw- of lever-cellen enz., tot tenslotte het gehele gecompliceerde lichaam zich heeft

gevormd. Veronderstel nu eens dat U alle cellen door elkaar gooit. Neem bijvoorbeeld een organisme als de kleine zee-egel in het stadium dat het een klein bolvormig hoopje cellen is, nog allemaal aan elkaar gelijk. Pers ze tussen twee glasplaatjes tot het oorspronkelijke verband tussen de cellen geheel is vernietigd; laat ze nu aan hun lot over en U zult zien dat zich toch een volmaakte zee-egel zal gaan vormen. Het ziet er naar uit alsof ze precies wisten wat ze deden! Laten we nu een zee-egel nemen in het stadium, waarin hij uit een klein hoopje van zestien cellen bestaat en doe hem in zeewater, waaruit het kalksteen is verwijderd. Hij valt uiteen in zestien afzonderlijke eenheden. Een volmaakt organisme is dan niet mogelijk. Doë echter het kalksteen weer in het water en nu begint elk van de zestien een volmaakt organisme voor zichzelf op te bouwen en er ontstaan zestien kleine levettjes. Elk van hen had het plan van het geheel in privé eigendom, net als elk begoniablād. Zij waren bereid ter verwerkelijking van dat plan samen te werken of om het ieder voor zich uit te voeren.

Ziet het er niet naar uit dat er in al deze gevallen een plan is waaraan wordt gewerkt? En zouden we de plank ver misslaan als we veronderstellen dat zulk een plan bewustzijn en bedoeling insluit? Welke andere hypothese kan verklaren wat we zien? Dezelfde gedachtegang kunnen we toepassen op de anders onverklaarbare variaties die plaatsvonden: ook daar zijn ongetwijfeld bewustzijn en een doel aanwezig. Deze gedachte werpt onmiddellijk een zee van licht op het onderwerp van evolutie. Het betekent dat evenals er een duidelijk plan bestaat in de ontwikkeling van het individuele schepsel, zodat er uit één cel duizenden voortkomen en tenslotte millioenen, die als een volmaakt organisme functioneren, er ook

volgens een plan moet worden gewerkt langs de gehele ladder der evolutie, waardoor variaties worden voortgebracht die voor groei noodzakelijk zijn - die somtijds mislukken maar dan een les betekenen, waarna nieuwe pogingen volgen.

Een van de kenmerken van de menselijke geest is zijn vermogen plannen te maken en vooruit te zien, in zijn verbeelding zekere gewenste omstandigheden te scheppen om dan vrijwillig te werken aan de verwezenlijking daarvan. Het schijnt, dat het gehele dieren- en plantenrijk hetzelfde vermogen bezit want alle levende wezens doen dingen, die inderdaad de gewenste en noodzakelijke gevolgen teweeg brengen. Waarom zouden we veronderstellen dat alleen wij mensen in staat zijn een zeker resultaat in gedachten te hebben? Men beweert dat vogels hun nest bouwen zonder te weten waarom en wat er van terecht zal komen. Toch worden er elk jaar onfeilbaar millioenen nesten gebouwd. En wat te zeggen van die zestien cellen, die zich vermenigvuldigen en differentiëren om een volledig organisme op te bouwen, dat wij een zee-egel noemen? Dat plan staat zo vast dat als we ze teleurstellen, hun onderling verband verbreken, ieder van hen het gehele ontwikkelingsplan op zich neemt dat zij eerst collectief zouden hebben uitgevoerd. De beste verklaring van wat wij zien is, dat er van tevoren een bewust plan van het toekomstige dier in die cellen aanwezig en actief is en dat het sterk genoeg is om zich te verzetten, als het door onze experimentele proefnemingen wordt gedwarsboomd. Waarom zouden we dan bij de hogere schepselen een bewust plan ontkennen?

Men kan beweren dat de twee gevallen niet gelijk zijn. Het één is een verrichting, vogels die hun nesten bouwen enz.; en het andere is een proces van wording, cel-splitsing en combineren om iets meer dan een cel te worden. Dat wezens iets doen met een bedoeling en met kennis van het resultaat kunnen we begrijpen, maar kunnen zij ook hun inner-

lijke structuur wijzigen met een bedoeling? Wat dat betreft, wij weten niet hoe we onze armen uitstrekken. Wij hebben de wil daartoe, stellen het ons voor en het is gebeurd. De innerlijke microscopische spier-processen gaan ons verstand te boven. Waar het om gaat is dat er een verband bestaat tussen de verbeelding en de cellen van het lichaam, een keten van schakels waarlangs de leiding werkt, hoewel wij ons van sommigen niet mentaal bewust zijn. De werkelijke reden dat die zestien cellen een zee-egel worden, hetzij collectief of ieder voor zich, naar gelang wij al dan niet tussenbeiden komen, moet zijn dat er een volledig bewuste bedoeling werkzaam is in hen. Het bewustzijn van alle lagere schepsels blijkt tweevoudig te zijn: er is het bewustzijn van het dier zelf, dat net voldoende is om zijn leven in stand te houden, het zich verschaffen van voedsel enz., en het klare natuur-bewustzijn dat de leiding heeft over het dier en daardoor iets van een groter plan uitwerkt.

De grote moeilijkheid van de biologen is dat zij proberen de groei van het leven te beschrijven in een "dood" heelal; Zij moeten dan wel terugvallen op toeval en blinde werkingen om het proces te "verklaren". Wanneer we eenmaal toegeven dat het heelal zelf de uitdrukking is van een inwonend bewustzijn, dat de wetten en werkingen van de natuur deel uitmaken van zijn functies, zijn gewoonten, zijn denken - wanneer we eenmaal de stroom van levens, die de rijken in de natuur vormen zien als deel van het bouwwerk van de Universele Godheid, zullen vele wetenschappelijke problemen verdwijnen. De biologie is een wetenschap, die zich tot nu toe bijna geheel heeft beperkt tot de wijze waarop de natuur werkt. Biologen wensten niet openlijk te spreken over de doeleinden, het plan, omdat dat van de natuur een bewuste tegenwoordigheid zou maken - en zij hebben consequent daarvan afgezien; omdat naar ik meen, zij vrees koesterden voor alles

wat hen zou kunnen afbrengen van een vrije gedachtengang en een onbelemmerd onderzoek. Maar heden ten dage zijn er velen die die vrees niet kennen omdat het hoe langer hoe duidelijker wordt, dat waarachtige religieuze ideeën-geheel los van geloof, dogma's en secten - gegrond zijn op en deel uitmaken van de interpretatie van diezelfde grootse Werkelijkheid, die ook de wetenschap tracht te beschrijven.

Er zit een vogel in een boom, die uit volle borst een lied zingt. Dat betekent heel wat energie die had kunnen worden aangewend voor het zoeken van voedsel. Resultaten zijn niet aan te wijzen. Het is niet in de paartijd en er is geen sprake van elkaar het hof maken. Hoe kan men uit een oogpunt van nuttigheid en uitgaande van biologische opvattingen verklaren waarom de evolutie een dergelijke gewoonte tot verspilling voortbracht? Eigenlijk zouden alleen vogels die zich strikt aan zakelijke dingen wijden moeten overleven en niet vogels, die energie verspillen aan overbodig gefluit, deze verkwisters hadden moeten verdwijnen. En dan hebben we het geval van de zogenaamde paleolithische mens, die zijn tijd bestede met het tekenen van bisons en andere dieren op de muren van grotten en dat bovendien nog heel goed deed. Ogenschijnlijk won men er niets mee. Hoe kwam de paleolithische mens aan de gewoonte iets zo onnuttigs te doen als wij, uitgaande van het beginsel dat schadelijke variaties zoals tijd verknoeien als er schaarste is aan voedsel, gedoemd zijn te verdwijnen? Toch zijn deze praktijken ontstaan, volgehouden en tot op dit ogenblik toegenomen en ze culminereren in kunst en muziek die ons zoveel vreugde bezorgen. We beschouwen ze als één van de hoogste activiteiten waarmee de mens zich kan bezig houden, de bloesem van ons bewuste leven.

Voor mij is alleen deze éne verklaring begrijpelijk: het bewustzijn van de natuur streeft naar

steeds vollediger zelf-verwezenlijking en brengt voor dat doel reeksen van levende wezens tot ontwikkeling, van planten en dieren, die onbewust zijn van het doel, tot de mens, op wie ze zoveel van haar bewustzijn heeft overgedragen, dat hij welbewust zelf uitvoerder van het plan wordt. De grootste vervulling ligt voor hem in het voor zichzelf zichtbaar en hoorbaar maken van zijn eigen diepste en hoogste innerlijk. Is het godsdienstig instinct, dat materieel gezien zo nutteloos is en dat door de natuurlijke teeltkeus nooit kon zijn uitgedacht of bewaard niet een bewuste poging in het menselijk ras van de kracht achter de mens, om het hoogste en diepste in hem te verwezenlijken?

Van het mensenrijk aan de top van de ladder, mogen we iets meer verwachten. Daar moet de wil en het vermogen iets te verrichten tot op zekere hoogte zijn aangevuld met de wil en het vermogen te worden, zich een stap vooruit voor te stellen en die ook te doen. En in zekere zin zien wij dat ook; het vermogen van de volwassen geest een stap te doen op de weg van zelf-verwezenlijking. De mens kan zich allerlei idealen stellen, op elk gebied van zijn wezen, die de werkelijke toestand vooruit zijn en niemand twijfelt er aan dat idealen de eerste stap zijn tot verbetering.

De belangrijkste grondtoon was steeds het combinatie-vermogen. De individuele levens-eenheden, noem ze monaden, centra van bewustzijn, onvoorstelbaar klein, die op een wijze ontstaan die we nog niet kennen, voegden zich bij duizenden samen om bacteriën en amoeben te vormen, enkelvoudige cellen, waarvan de microscoop er zo vele zichtbaar maakt in één druppel water. Deze combineerden zich op hun beurt en vormden de laagste nog steeds microscopische organismen, waarin zij verschillende functies kregen en zo een rijker leven van het geheel mogelijk maakten. De organismen zelf gingen op in nog meer samengestelde systemen, organen en

delen. De cellen van de menselijke hersenen en van zijn hart hebben zich opgewerkt uit deze oorspronkelijke levens-eenheden. En er bestaat ook nog een andere vorm van combinatie, die van individuen, waarvan bijen en mieren en in zekere mate ook de mens voorbeelden zijn. Het beginsel van vereniging of samen-werking, van overgave van zichzelf in het belang van het geheel, van zelf-opoffering, komt in de geest van de beste mensen voor als een instinct en een ideaal. Alle deugden zijn daar ingeworteld. Het is een voortzetting in het menselijk leven van het werk van de natuur van het allereerste begin. Klaarblijkelijk is ze er op uit de gehele mensheid tot één organisme te maken, waarin de enkeling uit het samengaan hetzelfde enorme voordeel put als een individuele cel, die deel uitmaakt van een samengesteld lichaam. Het heeft deel aan het rijkere leven dat op die wijze mogelijk wordt gemaakt.

Steeds is er een tweevoudige lijn van evolutionaire activiteit: het innerlijk bewustzijn dat de vorm bezielt en daaraan leiding geeft en de verfijning en bewerking van de vorm wanneer deze de levenskracht belichaamt. Beide zijn essentieel - zonder geest kan de stof niet bestaan; zonder stof heeft de geest geen middel tot zelf-expressie.

Er zou heel wat meer kunnen worden gezegd maar dat zou ons te ver voeren. Wij zijn ver genoeg gegaan om aan te tonen, dat er een gemeenschappelijke grond bestaat voor de biologie en de filosofie, genoeg om aan te tonen, dat er redenen zijn voor het vermoeden dat in de natuur een ziel aanwezig is, die er volgens van tevoren overwogen plannen naar streeft dat, wat innerlijk aanwezig is, op praktische wijze naar buiten te brengen. Een dergelijke opvatting werpt een helder licht op enkele van de meest duistere en moeilijke aspecten van de biologie en is in overeenstemming met elk bekend feit en beginsel. We hebben een God ontdekt, als U mij

die uitdrukking veroorlooft, die iets verricht dat voor ons volkomen begrijpelijk is, wiens motieven wij delen in onze hoogste vormen van creatief werk en wiens bewustzijn meer en meer ons eigen bewustzijn is.

-Herbert Coryn, M.D.

-o-o-o-

Het is jammer dat een deel van deze kostbare twintigste eeuw moet worden gebruikt om "ons denken vrij te maken van dat gemakkelijke Darwinisme". Professor Patten, in zijn hoedanigheid van bioloog zegt, dat altruïsme en samenwerking, die wij langzamerhand gaan zien als absoluut onmisbare voorwaarden voor een verdere maatschappelijke evolutie, fundamentele en primaire factoren zijn in de grote strategie van de evolutie in de Natuur zelf.

Er zijn inderdaad tekenen die er op wijzen, dat de gehele evolutionaire terminologie van de negentiende eeuw ongelukkig gekozen is. Misschien hebben we nieuwe termen nodig om de grote wereld-beweging aan te duiden, die vijftienzeventig jaar lang onder de naam evolutie is bekend geweest.

-Professor G.W.Patrick

vertaald uit:
Sunrise Augustus 1960.

-o-o-o-

DE MENS IS TWEEVOUDIG.

Praktisch zijn, wat betekent dat? Een mantel is praktisch als hij de drager goed past en hem tegen de kou beschermt. Een praktische geest kan een zaak van beide kanten en vanuit alle gezichtshoeken bekijken, niet vanuit één enkele. Een praktisch of doeltreffend onderzoek brengt alle kwaliteiten van een machine, van een theorie of van een mens aan het licht en niet slechts enkele. Zo kan ook een filosofie praktisch worden genoemd als ze de gapende kloof tussen de begeerten van de mens en zijn plicht kan overbruggen, als ze volledig aan de menselijke behoefte beantwoordt. We noemen onszelf praktisch en wijzen met trots op onze duitzende uitvindingen, onze verovering van de aarde, de lucht en de ruimte, de uitgebreide organisaties, die we hebben opgebouwd voor het bestuur en de rechtspraak en de bestudering van misdrijven en ziekten, onze op doolhoven gelijkende religieuze en opvoedkundige stelsels. We zijn praktisch - maar wordt dat woord wel gebruikt in de goede betekenis? Deze zelfgemaakte mantel, waarop wij ons beroemen, heeft niet de pretentie de mensheid geheel te omhullen; dat doet ze slechts materieel en intellectueel en in feite nog niet eens volkomen. Maar zelfs als het anders was, als er in de hele wereld niemand meer zou zijn die honger leed, er geen alles ontberende kinderen of zich in vrijheid bevindende bacillen meer waren, zou zelfs dan die mantel, die we zo geduldig en met zulke geweldige opofferingen hebben geweven, het menselijk leven in zijn geheel bedekken? Wat betekent bescherming van het lichaam of voedsel voor de geest, als er geen voedsel voor de ziel is? Want de mens is niet één - maar tweevoudig. Een deel van zijn natuur onderhouden we met voedsel, werk en comfort,

maar er is een ander deel dat daarmee niet kan worden tevreden gesteld en dat andere deel heeft te maken met gevoelens, met toewijding en plichtsgevoel, met die vlamme geest van liefde in het hart die, wanneer het niet in juiste banen wordt geleid, gauw geneigd is op het verkeerde spoor te komen, kortom met de Ware Mens.

Wanneer we zien, hoe het wereldgetij opkomt en afgaat in zijn bedding van leed en verandering en hoe zelfs het meest wijze staatsmanbeleid er niet in slaagt zijn schommelende koers te stabiliseren, beseft men dat de kern van de moeilijkheden niet ligt in de beschikbare middelen of in de theorieën en opvattingen, of in een gebrek aan opofferingsgezindheid of ondernemingslust; het ligt niet op het uiterlijke of verstandelijke terrein, maar in de natuur van de mens zelf. Dit is het onopgeloste mysterie dat niet alleen staatshoofden maar ook eenvoudige onderwijzers of moeders van een nederig gezin doet aarzelen, wankelen en vaak wenden zij zich af. Ze durven het niet onder de ogen te zien! De menselijke natuur! Men zou bijna menen, dat zij een tijdbom is waarvan niemand weet wanneer ze zal ontploffen. We weten niet wat we ermee aanmoeten en wat het is. De mens, die vandaag een verheven daad verricht, misschien met eigen levensgevaar, kan zich morgen misschien tegen ons keren en onze goede naam bekladden. Een gewone dief doet ons misschien versted staan door daden van edelmoedigheid en mededogen, die wij in onze brave fatsoenlijkheid niet kunnen begrijpen. Natuurlijk is het net zo goed mogelijk, dat ze dat niet doën; waar het om gaat is, dat we vaak aarzelen het goede te proberen, omdat dat zo hoogst onzeker is.

De menselijke natuur is voor ons een mysterie en dat gevoel dat ons de moed doet verliezen is een voortdurende belemmering. Wat we ook doen we kunnen van de mens niet de juiste maat nemen, maar zolang dat zo is zullen we nooit een passende mantel voor de mens

kunnen maken. We staan op het dode punt, tenzij er zich iets nieuws voordoet, een nieuw element of lichtpunt - maar er is al iets nieuws gekomen of eigenlijk iets zo oud als de mens zelf en om het te zien behoeven we slechts de blik te wenden of onze houding te veranderen. Het is, dat de mens niet één - maar tweevoudig is. De grootste wijzen aller tijden hebben er de nadruk op gelegd, dat de mens in wezen één is met de Godheid, eenvoudig een kind van God en in hem is een deel van het zuivere licht van God, zoals een zonnestraal het zuivere licht van de zon bevat. Maar deze onsterfelijke mens woont in een huis van vlees en wat wij dus van hem kennen is zowel lichaam als ziel, God als dier, hoog als laag - en deze twee naturen zijn voortdurend met elkaar in strijd, totdat één van de twee tenslotte als overwinnaar tevoorschijn treedt. Uit deze strijd tussen de hogere en lagere impulsen komt alles voort wat er gebeurt, de wisselvalligheden van het lot en de angst en ook al het geluk en de geestelijke overwinningen in het leven. Aan het schrijven van de geschiedenis van deze strijd is in alle eeuwen het edelste in omze kunst, onze literatuur, onze filosofie, zelfs in onze muziek, gewijd geweest. Het is dan ook geen nieuwe gedachte, maar wel één die lange tijd is vergeten en vijf minuten in rustige observatie en zelfonderzoek doorgebracht, zullen het bewijs van de absolute waarheid hiervan leveren.

De mens heeft dus twee naturen: het wezen van de ene is waarheid, liefde en licht, de andere is geketend aan de aarde, is grof, stoffelijk en neigt zo ver omlaag, als haar wordt toegestaan. En tussen deze twee beweegt zich, vaak blind en angstig, het dagelijks waak-bewustzijn, nu eens het hogere volgend dan weer het lagere zonder veilige gids als een bange vogel, die in het donker een steunpunt zoekt. Wanneer we dit beeld eenmaal voor ons zelf en de gehele aarde hebben gezien, zullen alle

menselijke instellingen, onze literatuur, de geschiedenis van de menselijke fouten en successen door alle eeuwen heen voor ons oprijzen als zwijgende getuigen om het bewijs te leveren en de diep in ons hart aanwezige intuïties zullen het bevestigen.

Zullen we deze grote filosofische waarheid verwerpen als een theorie, een knap verzonnen idee, of zullen we er aan vasthouden als een praktische gids? Als zulke denkbeelden alleen waar zijn op papier of om met de mond alleen beleden te worden zijn ze eenvoudig een aanfluiting. Geloof men er wel in, maar men brengt ze niet in toepassing, dan maken ze ons tot huichelaars. Als de menselijke natuur tweevoudig is, dan is dat feit een uitdaging aan de diepere en meer ernstige zijde van ons om wakker te worden en dat voortdurend heen en weer geslingerd worden te staken. We moeten beslissen welke weg we willen gaan, of we de lagere neigingen willen volgen van materialisme en zelfzucht, of willen opstijgen met de hogere naar de ruime en verheven gebieden van de ziel, waar ons de ware vrede wacht. Want het is beslist niet mogelijk beide wegen te gaan en dat kinderlijke heen en weer fladderen van het ene pad naar het andere staat gelijk met stilstand. We moeten kiezen.

In feite kiezen we voortdurend, zelfs al zijn we ons daar niet van bewust en de keuze is volkomen vrij. Welk pad we ook kiezen, het is het onze. Maar kiezen moeten we, anders moeten we afstand doen van onze aspiraties en wensen en worden we als wrakhout, dat met het getij meedrijft. Als we dit feit eenmaal onder ogen hebben gezien en hebben besloten ons met het hogere te verbinden, worden we vanaf dat moment als de geestelijke strijders, die in de oude sagen worden beschreven en hebben we het machtigste wapen, dat een strijder kan bezitten, in handen, het zwaard van de

geestelijke wil. Nu moeten we goed begrijpen dat dit niets te maken heeft met die "wilskracht", waarvan in advertenties sprake is - de "wil", die ons rijk of beroemd kan maken en waarmee we bijna alles kunnen krijgen, wat we begeren. De geestelijke wil heeft niets te maken met zelfzucht, ze is één van de scheppende krachten die tot de ziel van de mens behoren, waarmee we ons leven kunnen veranderen tot een leven van schoonheid en wijsheid.

Dit is de oude methode, maar ze voorziet in de moderne behoeften, want de menselijke natuur is altijd dezelfde, hoezeer ze aan de oppervlakte aan veranderingen onderhevig schijnt door het spel van licht en donker, wanneer grillen en neigingen elkaar afwisselen en opwellingen komen en gaan. Toen Gomorrah in brand stond, toen Pompeii in zonde en verkwisting leefde, toen Hector streed en Patroclus sneuvelde, toen Lodewijk zei "De Staat ben ik" en het volk een andere staat schiep, wat de chaos bracht toen U en ik en miljoenen anderen, die niet beter of slechter waren, liever speelden en ons lieten voortdrijven dan bewust te leven, toen al deze dingen en nog talloze andere gebeurden, was altijd de menselijke natuur de kern waarom elk probleem draaide, de verklaring van elke catastrofe, elke triomf, elke verrassing. In haar handen liggen de twee sleutels, die van de kamer van Blauwbaard, maar ook de sleutel tot de grote gouden schat van geestelijke wijsheid en leven. En wij zijn vrij in onze keuze. Zo'n grote macht hebben U en ik! Was er ooit een waarheid meer inspirerend dan deze? Zelfs een steen zou ze in vuur en vlam kunnen zetten.

Als een of andere reuzen kracht ons elke geestelijke gedachte kon ontworstelen, ieder straaltje licht, dat ons de weg moet wijzen, maar ons de overtuiging zou laten behouden dat de menselijke natuur tweevoudig is, zouden we nog aan de zond-

vloed kunnen ontsnappen en de veilige haven bereiken, dan zouden we toch nog deze chaotische wereld kunnen veranderen in een toonbeeld van wet en orde. Van welk ander filosofisch beginsel kan dat worden gezegd? Enerzijds werkt het in op alle materiële belangen, alle noden en anderzijds verheft het de mens tot God. Het laat de ziel niet naakt en sidderend, zoals zoveel "filosofische" stelsels, die worden aangeprezen. De mens is niet één- maar tweevoudig. Dit feit vermindert de belangstelling voor materiële zaken en richt ze op geestelijke werkelijkheden. Het verlangt van ons dat we onderscheid maken tussen het ware en onware in onszelf en toont ons hoe we dat moeten doen. Het verruimt ons kleine leven met de expansieve drang en energie van het geheel en geeft ons de kracht deze beginselen te laten doorwerken in de dagelijkse dingen van het leven. Het geeft de eenvoudigste plicht het majestueuze, opwekkende vuur van het hart.

De volkeren van de wereld zijn ons niet langer veraf en vreemd, maar zijn ten nauwste bij ons betrokken. We moeten onze natuur verruimen en verdiepen door ons te realiseren, dat de geestelijke levensstroom, die in U en mij klopt, deel uitmaakt van dezelfde grote en bewuste stroom van Goddelijk leven, die alle volkeren voedt. De gedachte alleen dat dit waar kan zijn schijnt, als men ze eenmaal tot de geest heeft toegelaten, nieuwe deuren te openen; wanneer we er van overtuigd zijn voert ze ons mee naar die krachtgevende atmosfeer waarin het hart van de wereld klopt. We kunnen niet langer klein en geïsoleerd blijven, zelfs al zouden we het proberen, want de schaal is doorbroken.

-Grace Knoche Sr.

vertaald uit:
Sunrise Juni 1960.

HOGERE VADERLANDSLIEFDE.

Toen de Verenigde Staten werden geboren, werd het opstellen van een grondwet ter hand genomen door mannen, die waarachtig geïnspireerd waren. Het was een experiment, een tasten naar hogere en geestelijke dingen; een poging in de geschiedenis van de wereld een nieuw licht te doen ontbranden. Het experiment was minder belangrijk van nationaal dan van universeel standpunt. Jefferson, Franklin, Paine en de anderen zijn van minder betekenis als vaderlanders dan als profeten van een meer verlichte toekomst.

De volkeren der aarde hebben nooit voor een zo grootse kans gestaan als nu. De oude orde van zaken is onmogelijk geworden; we hebben de gevolgen ervan gezien en weten dat zulke gevolgen niet nog eens over ons kunnen komen wil de beschaving en alles waarin we geloven, wat we liefhebben en waarnaar we streven, blijven voortbestaan. De wereld moet langs gezonder lijnen opnieuw worden georganiseerd; allen die willen streven naar een waarachtige reorganisatie, doen het werk van een volwassen mensheid; zij die dat niet doen falen daarin.

Nationale entiteiten lijken verrassend veel op mensen. Elk mens is een venster tot de hemel, hoe ondoorschijnend de vensters van zijn ziel ook mogen zijn. Elk is een kanaal, hoe verstopt ook, tussen een meer geestelijk leven en dit leven. Dichters, artiesten en musici hebben het bijzondere vermogen een glimp op te vangen van dat meer goddelijke gebied en het licht vast te leggen dat zij hebben gezien. Als zij een zekere hoogte bereiken, geven zij een beeld van de ziel van de mens, iets reins en schoons. Een dergelijke schoonheid woont ook in het hart van een volk en daarom

kunnen nationalisme en patriotisme in hun hogere aspecten bijdragen tot de vooruitgang van de mensheid.

De mensheid, die bij tijden tot kwaad in staat is, heeft ook het vermogen zo hoog te stijgen als het diep kan zinken. Patriotisme kan een volk tot roem brengen en de hele wereld inspireren; ook kan het oorlogen veroorzaken en het voorwerp van haar trouw te gronde richten. Als deugd betekent ze trouw aan de meest wezenlijke belangen van het land - die onvermijdelijk ook de meest wezenlijke belangen van de wereld zijn. Wanneer een land er echter op uit is een ander aan te vallen en te onderdrukken, laat het voor vaderlandsliefde doorgaan dat zijn zonen medeplichtig zijn aan een ondeugd. Wee hen, die niet beseffen dat, met welke maat wij meten, wij gemeten zullen worden! In wereldse zaken kan er geen sprake zijn van een ware overeenkomst, als die niet aan elk volk dezelfde vrijheid, dezelfde waardigheid en individualiteit geeft; en van allen op hun beurt een gelijke onderwerping verwacht aan de belangen van het geheel. Langs die weg liggen vrede en vrijheid - langs de andere ondergang en dood.

Het pad van de hogere vaderlandsliefde houdt in er voor te zorgen dat een volk het beste doet wat het kan voor de wereld; dat het alles waartoe het in staat is tot ontwikkeling brengt en zijn goddelijkste toon aanslaat; er voor te zorgen dat het zijn leven niet verspilt door de natuur geweld aan te doen in een poging rijk te worden of machtig te blijven; dat elk kind dat geboren wordt de grootst mogelijke en beste kans krijgt een gezond, vrij en goed leven te lijden. Men zegt wel eens dat nationale belangen met elkaar in strijd komen; maar kan er een volk bestaan met meer vitale belangen dan dit allerhoogste, dat er vrede zal zijn en rechtvaardigheid en vrijheid voor alle mensen? In de oorlog bestaat er geen overwinning, omdat

zowel overwinnaar als overwonne gelijkelijk moeten lijden. En in de oorlog, zoals die is geworden, is de mate van lijden voor elk bijna groter dan een mens in staat is te verdragen. Dit feit is een bewijs van de menselijke solidariteit, een bewijs dat het ideaal van een verenigde mensheid geen Utopie of hersenschim is, maar dat het gebaseerd is op een grondwaarheid van de natuur, de onderlinge afhankelijkheid van de mens.

Vóór ons ligt de mogelijkheid van een gouden toekomst, een rij van volkeren die verenigd zijn en die één voor allen en allen voor één werken. Laat niemand denken dat hem dit niet aangaat; laat niemand denken dat hij niets kan doen. Want de toekomst ligt geheel in handen van hen wier wil het sterkst is.

-K.M.

vertaald uit:
Sunrise Juli 1960.

